

DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-59-4-79>
УДК 347.73:[341.232.2:339.727.22]

К. В. ЧЕРЕПОВСЬКИЙ

аспірант кафедри міжнародного права
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, Україна, м. Київ
e-mail: cherepovsky@gmail.com
ORCID ID: [https://](https://orcid.org/0000-0002-7099-099X)
orcid.org/0000-0002-7099-099X

ПОНЯТТЯ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ І СТАНДАРТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ПРАВІ¹

У статті проаналізовано та визначено ключові поняття сучасного міжнародного інвестиційного права, що такі останнім часом існували в дуалізмі поглядів і термінології, що пояснюється впливом достатньо різномірних теоретичних фундаментів національної правової школи та західної міжнародно-правової доктрини, де підхід національної правової науки виглядає більш послідовним з боку положень загальної теорії. Крім розставлення крапок над «і» у відповідному питанні, у науковому матеріалі запропоновано нове поняття філософсько-правової природи, що дозволяє актуалізувати ключові поняття, визначення та підходи національної правової науки щодо захисту іноземних інвестицій, ліквідувати прогалини та неузгодженість національної правової та міжнародно-правової теорії права в ключі їх взаємозв'язку із західним прогресивним вченням, більш якісно та результативно здійснити науково-практичне планування у сфері міжнародних економічних (інвестиційних) відносин, посилити результативність і безпековий чинник міжнародної підприємницької діяльності в контексті аспектів права.

Ключові слова: правовий режим іноземних інвестицій, правовий режим інвестиційної діяльності, стандарти ставлення до іноземних інвестицій, уніфікований міжнародний інвестиційний правовий режим, міжнародні інвестиційні договори.

¹ © Череповський К. В., 2024. Стаття публікується на умовах ліцензії Creative Commons – Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

Статтю розміщено на сайті збірника: <http://econtlaw.nlu.edu.ua>.

Постановка проблеми. Системі двосторонніх інвестиційних договорів у міжнародно-правовому механізмі інвестиційного права відводиться функція одного з ключових важелів навіть попри тенденцію щодо посилення ролі багатосторонніх договорів. Ця нормативно-правова концепція робить ті складові двосторонніх договорів, що втілюють правові режими іноземних інвестицій, одним із найважливіших правових чинників регулювання міжнародних інвестиційних відносин, що, таким чином, стає ключовим елементом міжнародних договорів про іноземні інвестиції. Через певну гетерогенність національної доктрини у сфері правових режимів щодо здійснення іноземних інвестицій, відсутність визначеного зв'язку зі стандартами у сфері міжнародного інвестиційного права, що проглядається, слід обґрунтувати основні теоретично-доктринальні поняття, пов'язані з правовими режимами та міжнародними договірними стандартами, уточнити зв'язки між ними, адже навіть базові терміни у відповідному науковому просторі з огляду на зміст національного законодавства все ще потребують певної дослідницької уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковим фундаментом для цього наукового дослідження виступили відомі фундаментні праці у сферах національного права (класичні та передові сучасні), міжнародного права та міжнародного інвестиційного права, де увагу приділялось як національним дослідженням, так і міжнародним. Значну роль при розкритті теми відіграло вивчення змісту національного законодавства України про іноземні інвестиції, публікації закордонних і вітчизняних науковців, зокрема роботи авторів: Л. В. Вакарлюк (L. V. Vakarliuk) [1], Н. С. Гавриш (N. S. Havrysh) [2], І. О. Гайдамака (I. O. Haidamaka) [3], І. А. Соколова (I. A. Sokolova) [4], Л. В. Томаш (L. V. Tomash) [5], Дж. В. Салакуз (J. W. Salacuse) [6], В. Я. Настюк (V. Ya. Nastiuk) і В. В. Беленцева (V. V. Bielientseva) [7], М. Сорнараджа (M. Sornarajah) [8], Ш. В. Шилл (S. W. Schill) [9], Д. В. Скринька (D. V. Skrynka) [10], В. В. Поєдинок (V. V. Poiedynok) [11; 12], К. Шроєр (C. Schreuer) [13], С. О. Шемшученко (S. O. Shemshuchenko) [14], Р. Дольцер (R. Dolzer) і К. Шроєр (C. Schreuer) [15].

Метою статті є висвітлення проміжних результатів наукового дисертаційного дослідження щодо одного з ключових стандартів ставлення до іноземних інвестицій, загальної ролі таких стандартів як засобів захисту іноземних інвестицій у міжнародному праві. Додатковим предметом дослідження стало встановлення зв'язків між основними положеннями теорії міжнародного інвестиційного права з боку національної наукової доктрини та досліджень провідних західних учених.

Викладення основного матеріалу. Почнімо з того, що поняття «режим», яке загалом є досить широко використовуваним, у правовій науці розуміється

по-різному: вирізняються правові режими майна, територій, обігу грошових коштів, надзвичайного та воєнного стану, окрім того на слуху – прикордонний режим, митний режим, режим місць позбавлення волі, режим законності тощо. Поряд із цим у джерелах із міжнародного приватного права поняття правового режиму використовується щодо іноземців, де останнє визначає для них сукупність прав та обов'язків на території держави перебування, а також щодо повітряного простору, судноплавства, континентального шельфу тощо. Іншим проявом права щодо режимів слугує їх приналежність до функції державного управління: «більшість дослідників, які вивчали правовий режим, підкреслюють, що термін “режим”, започаткований у теорії держави, спочатку мав виключно державно-політичний характер, а перенесення цього поняття в юридичну науку, як і його різні інтерпретації, – пов'язані насамперед з феноменом держави, а точніше, із системою прийомів і способів здійснення державної влади» [1, с. 20]. Слід розуміти, що «політичні режими держави – це унікальне явище політичної і правової культури, невід'ємна частина людської цивілізації. Їхня цінність у міжнародному праві пов'язана з необхідністю збереження народів, їх самобутності, у тому числі самобутності політичної культури» [16, с. 12]. Отже, навіть термін «політичний режим», що в науковому плані застосовується щодо сфери політики, є зумовленим роллю такої в сучасній державі та її щільним взаємозв'язком насамперед із правом [2, с. 28].

В описаних обставинах, із зазначенням уточнення про загальнотеоретичний науковий рівень, поняття «правовий режим» прийнято вважати недостатньо сталим, таким, що *еволюціонує* та є дуже широкоплановим. У будь-якому разі достатньо глибокі комплексні загальноправові наукові дослідження правових режимів, їх складових, галузевих особливостей і співвідношень не знайти у підручниках із правових наук, окрім того, моногалузеві дослідження режимів, як наслідок, у загальному контексті характеризуються різноманітністю та фрагментарністю. Зокрема, зазначене призводить до розмиття правової категорії «правовий режим», і в тому числі через її ототожнення з категоріями «правове регулювання», «механізм (*прим. автора*: або метод чи спосіб) правового регулювання», «нормативна основа», «правова природа», «тип правового регулювання» [3, с. 121].

Найбільш широко дослідниками під правовим режимом розуміється особливий порядок правового регулювання суспільних відносин, що здійснюється за допомогою системи варіативно поєднаних юридичних засобів (способів, методів, типів правового регулювання) з метою упорядкування таких відносин [3, с. 122; 4, с. 22–26; 17, с. 217]. Поряд із цим юридична енциклопедія за редакцією Ю. С. Шемшученка визначає правовий режим як «особливий

правовий порядок, встановлений для певних сфер суспільних відносин або суспільства в цілому» [18]. Деякі науковці також зазначають, що правовий режим є тим із проявів нормативності права, що діє на більш високому рівні, з'єднуючи в єдину конструкцію комплекс правових засобів, які своєю чергою диктуються цілями або інтересами, що виникають у держави та (або) особистості [4, с. 33]. Недарма ж етимологія слова «режим» походить від французького *regime* або латинського *regimen*, що, відповідно, означають – «порядок» або «управління» [19, с. 304; 20, с. 406].

У заданому ключі, правовий режим як установлений нормами права порядок регламентації суспільних відносин, що виникають із приводу певного об'єкта, виражає насамперед специфіку регулятивного впливу права на соціально-правові зв'язки, які підлягають регламентації, що своєю чергою зазвичай має на меті утворення бажаного соціального стану або (та) конкретного ступеня сприятливості чи несприятливості з метою задоволення інтересів суб'єктів права, припустимого рівня активності останніх [4, с. 22–36; 5, с. 23].

Недоліком перелічених способів визначення правового режиму можна розглядати контекстно-цільове ототожнення запропонованого ними змісту з поняттям «метод правового регулювання» [4, с. 23]. Але, як пише Л. В. Томаш, «правовий режим лише реалізується через методи або механізми правового регулювання. Адже якщо механізм дії правового регулювання – юридична категорія, яка розкриває процес правового регулювання, то правовий режим – юридична категорія, що розкриває зміст і напрямок конкретних правових засобів (елементів правового регулювання), покликаних організувати певну сферу суспільних відносин». Таким чином, оскільки правовий режим як правовий засіб покликаний впорядковувати соціальні стани (процеси), він виступає як різновид правового стану. «Співвідношення тут таке: будь-який правовий режим являє собою певне правове становище, але не будь-яке правове становище є правовим режимом» [5, с. 22]. Чи не тому деякі правові практики, автори розглядають поняття «правовий режим», з одного боку, як засіб правового регулювання, а з іншого – більш комплексно, фокусуючись на ширшій сукупності його складових, серед яких не лише об'єкти, суб'єкти, але й принципи, гарантії, методи тощо?

Дуалізм поняття «правовий режим» впливає з історії розвитку та практики використання останнього, де західна правова та міжнародна доктрина розглядає режим (*англ.: regime*) як систему правил або положень, а міжнародний режим (*International regime*) – як принципи, норми, правила та процедури прийняття рішень, навколо яких сходяться очікування учасників у певній проблемній сфері [6, с. 1; 21; 22, с. 1], використовуючи цей термін як загальногалузеву характеристику, тоді як, зокрема, національна доктрина та зако-

нотворча практика з огляду на традиції сталості, логічності, послідовності дотримуються універсального наукового підходу.

Наприклад, аналізуючи означення правових режимів, автори монографії «Адміністративно-правові режими в Україні» В. Я. Настюк та В. В. Беленцева визначають дотичне до правового режиму поняття – «правовий статус», що є сукупністю прав та обов'язків, а також відповідальності певного суб'єкта за стан різних об'єктів, отже, і системою правових норм, що регулюють його правове становище. При цьому «правовий режим», за працею дослідників, – це система норм, що регулює визначену діяльність різних суб'єктів, а також їх повноваження стосовно певного об'єкта управління. До останнього науковці додають: «...у межах кожного правового режиму завжди беруть участь усі засоби правового регулювання. Але в кожному режимі – і це багато в чому визначає його специфіку – один із засобів, як правило, виступає домінантою, що визначає весь комплекс та створює специфічну спрямованість у регулюванні суспільних відносин, що вони лежать в основі класифікації первісних правових режимів» [7, с. 18–19; 4, с. 41]. У цьому сенсі, як пише І. А. Соколова, правовий режим виступає «особливою атмосферою, специфічною формою, підсистемою правового регулювання» [4, с. 26].

Отже, правовий режим завжди має свій певний об'єкт впливу, юридичне регулювання відносин щодо якого забезпечується складовими цього режиму. У результаті правові режими слід розглядати як «спеціальний блок» загального правового арсеналу, що об'єднує в єдину категорію певний комплекс правових засобів державно-владного впливу. З цієї точки зору ефективне використання правових засобів при вирішенні тих чи інших завдань значною мірою полягає в тому, щоб обрати або створити оптимальний правовий режим [7, с. 19]. Адже у зворотному ключі, як «комплексне системоутворююче встановлення порядку, правовий режим – також відображає систему діючих у суспільстві відносин, що складаються в процесі взаємодії саморегулятивних і регулятивних підсистем (суспільних і державних) у певний проміжок часу, на певній території, відносно певного об'єкта» [5, с. 21].

Консолідувати зазначене можна за наведенням такого визначення: правовий режим – це система юридично-правових норм або правовий засіб, що встановлює загальні напрями регулювання суспільних відносин із приводу тих чи інших об'єктів, а також основні принципи і порядок реалізації прав та інтересів суб'єктів відповідних відносин, яке через умови різного ступеня сприятливості здатні створювати певний рівень динаміки таких відносин, що в загальному ключі має на меті досягнення визначеного державою суспільно значущого результату.

До останнього з існуючих науково-дослідних джерел слід додати, що загальногалузеві правові режими, що є режимами найбільш високого рівня, мають у праві імперативне та визначальне значення, крім того, слід розуміти, що загальний правовий режим галузі багато в чому залежить і визначається її нормативною природою, соціальними завданнями та функціями [1, с. 86–89]. Достатньо актуальне з приводу підходів до класифікації правових режимів на основі аналізу наукових джерел радянських часів знаходимо в дослідженні І. О. Гайдамака: «...первинні правові режими (*прим. автора*: галузеві) є тими комплексами правових засобів, що виражають загальні та вихідні співвідношення способів правового регулювання на певній ділянці соціального життя». Своєю чергою «вторинні правові режими є певними модифікаціями загальних режимів, які передбачають або особливі пільги та переваги, що відображаються в додаткових правах, або особливі обмеження, що відображаються в додаткових заборонах чи позитивних зобов'язаннях» [3, с. 123]. На думку автора цього наукового звіту, подібна класифікація є універсальною для правової науки та науки міжнародного права. Галузеві режими обумовлені предметом правового регулювання та відрізняються специфікою прийомів регулювання, дією галузевих принципів, а також характером галузевих прав і свобод. Таким чином, у пострадянському науковому просторі більшість вчених схиляються до думки, що галузевий правовий режим, який складається з сукупності специфічних засобів, методів, способів і типів правового регулювання, поряд із предметом правового регулювання є ключовими критеріями поділу системи права на галузі права [3, с. 126].

Отже, слід встановити, що як приклад групи вторинних правових режимів *правовий режим іноземних інвестицій* – це визначений нормами міжнародного права принцип або правила ставлення до іноземних інвестицій, що у внутрішньодержавне право інкорпоровано через прийняття державами певного, часто певною мірою стандартного, міжнародно-правового інвестиційного зобов'язання на двосторонній та (або) багатосторонній основі. Поряд із цим *правовим статусом суб'єкта інвестиційної діяльності*, на основі наведеного наукового-дослідного фундаменту, слід визначити сукупність прав цього суб'єкта у процесі здійснення інвестиційної діяльності. Користь останнього з понять для міжнародного інвестиційного права, відповідно до деяких досліджень, прослідковується насамперед у науково-практичній площині, оскільки поняття правового статусу суб'єкта інвестиційної діяльності дає можливість вирізняти особливості правового становища іноземного інвестора порівняно з правовим становищем національного.

До останнього додамо, що хоча як юридичний засіб правовий режим зазвичай безпосередньо спрямовано лише на певну сферу правовідносини і в

разі правового режиму інвестиційної діяльності – на сферу міжнародних інвестиційних відносин, встановлення будь-якого правового або міжнародно-правового регулювання побічно впливатиме на життєдіяльність суспільства в цілому, адже таке встановлення, що є виключною прерогативою держави, як правило, пов'язано з реалізацією певної державної регуляторної політики, а в нашому випадку – інвестиційної або (та) комплексної національної стратегії. Саме сформований урядом держави набір засобів юридично-правового регулювання щодо відповідної групи суспільних відносин чи (та) об'єкта регулювання створюватиме специфічну спрямованість режимів – «настрій впливу» або «клімат» [1, с. 28; 4, с. 41; 7, с. 19]. Це є коректним і для галузі міжнародних інвестиційних відносин, у сфері яких прийнято говорити про інвестиційний клімат, що як система цілеспрямованих вчинків і дій свідомо формується державою на регіональному або загальному національному рівнях в інтересах залучення з-за кордону додаткових матеріальних, фінансових або інших ресурсів [23, с. 307]. Інвестиційний клімат, як відомо, може виявлятися сприятливим у різних градаціях, причому, за логікою, чим більше загальний правовий режим інвестиційної діяльності іноземних інвесторів у державі є наближеним до національного режиму, тим більше він є сприятливим. Хоча і з цього правила існують певні винятки.

Отже, якщо в загальному контексті правовий режим – це система юридично-правових норм, що встановлює регулювання суспільних відносин із приводу тих чи інших об'єктів, то, власне, як засіб правового регулювання, правовий режим покликаний перш за все забезпечити встановлення бажаного соціального стану або досягнення соціально-економічного ефекту, що передбачає створення умов для здійснення або обмеження можливості реалізації таких. Виходить, що з правової точки зору держави регулюють інвестиційну діяльність іноземних інвесторів на основі запровадження та реалізації *правових режимів іноземного інвестування*, одним із важливих, але далеко не єдиним чинником формування яких слугують правові режими іноземних інвестицій.

З історичної точки зору, принципи сучасного міжнародного інвестиційного права, що їх інкорпоровано в основні правові режими іноземних інвестицій, сформувалися під впливом міжнародно-правової доктрини постколоніального періоду стосовно відповідальності держав за незаконні дії, що були заподіяні іноземцям та їх майну, згідно з якою по відношенню до останніх держави мають дотримуватися міжнародних мінімальних стандартів [24, с. 161–162]. Професор М. Сорнараджа аналізує це так: «...оскільки йдеться про транскордонне пересування осіб, захист міжнародних інвестицій можна пов'язати з уже існуючими нормами про дипломатич-

ний захист іноземців <...>. У диппрактиці держав – експортерів капіталу про-сувалось право дипломатичних представництв вступатися за права власності їх громадян. Оскільки ж право на захист іноземця можна поширити і на захист його майна, логічним кроком було б стверджувати, що таке право може бути використано і для захисту інвестицій іноземців» [8, с. 18].

На додаток можна навести і таке юридичне визначення: відповідно до основного принципу міжнародного права стосовно поваги прав і основних свобод людини, що інкорпоровано, зокрема, в Декларацію принципів Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ) 1975 р. [25, с. 28–37; 26], на основі ст. 3 (1; b) Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р. [27], згідно з якою «до функцій дипломатичного представництва входить захист у державі перебування інтересів держави, що акредитує, та інтересів її громадян у межах, що допускаються міжнародним правом», а також з огляду на те, що право володіти в сучасній доктрині виступає основоположним, під дипзахист держав майно їх громадян, що розміщується в іноземній державі, здавалося б, дійсно підпадає. Однак прямого обов'язку держав надавати дипломатичний захист своїм власним громадянам на практиці не існує. «Натомість держави залишаються вільними здійснювати таке право на свій розсуд» [9, с. 247]. Адже розширення права на дипзахист своїх підданих та їхнього майна історично сповільнювалося та оскаржувалося на тій підставі, що таке право призводило до невиправданого втручання у внутрішні справи держави [8, с. 18]. Утім саме на описаному історико-правовому фундаменті міжнародне інвестиційне право лишається концептуально переплетеним із правом захисту власності іноземців, у межах чого для міжнародно-інвестиційної галузі значення основної набула проблема захисту майнових та інших прав іноземних інвесторів, щоправда, тепер в аспекті додержання державами норм міжнародного права та їхніх зобов'язань за міжнародними договорами про інвестиції, про що ще буде йтися.

Не слід забувати, що основною функцією права виступає регулювання економічних, політичних та інших суспільних відносин, а разом із тим і викорінення практики використання силових методів вирішення конфліктів. Це стосується і міжнародного права, серед основних правових принципів якого постулат про те, що «правові домагання повинні здійснюватися не в порядку самопомогі, а шляхом звернення до компетентних і неупереджених судових органів» [10, с. 30]. Право, у рамках реалізації його соціальних функцій, здатне справляти на процеси економічного розвитку позитивний, нейтральний і негативний впливи, сприяти зростанню чи зниженню економічної ефективності використання обмежених ресурсів. За аналогією, одна з ключових функцій

міжнародного права – програмування та прогнозування розвитку міжнародних відносин і параметрів поведінки їх суб'єктів [10, с. 30–31].

Отже, прикладом групи вторинних правових режимів є *правові режими іноземних інвестицій*, нормативно-правовий зміст яких виходить із зобов'язань щодо іноземних інвестицій за міжнародними інвестиційними угодами (МІУ), формуючи собою *конструкти (структури) правових режимів іноземних інвестицій* (латин.: *constructus* – дієприкметник минулого часу від *construere* – зводити, з'єднувати; філос.: *конструкт* – ідеальний об'єкт, вироблений свідомістю). Вони запроваджують у внутрішньодержавному праві важливі елементи для формування *правового режиму іноземного інвестування*, що виступає прикладом групи галузевих правових режимів, які реалізують у національному праві основні принципи та правила ставлення до інвестицій, що можуть надходити з-за кордону, а також способи, методи та типи правового регулювання державами процесів іноземного інвестування.

Тож слід розрізняти *правові режими іноземних інвестицій* (міжнародно-правові інвестиційні режими) та *правовий режим іноземного інвестування* (правовий режим інвестиційної діяльності іноземних інвесторів (правовий режим інвестиційної діяльності)). Як наводить у кількох своїх наукових матеріалах професорка В. В. Поєдинок, *правовий режим іноземних інвестицій* за регуляторною функцією обслуговує передусім завдання захисту іноземних інвестицій, з огляду на що піддається значній міжнародно-правовій уніфікації, не стосуючись порядку допуску іноземних інвестицій. Хоча автор і не погоджується з тезами В. В. Поєдинок про те, що поняття «правовий режим іноземних інвестицій» стосується лише майнового аспекту інвестиційної діяльності іноземних інвесторів і лише майнових цінностей, які вже було вкладено, не охоплюючи передінвестиційної стадії інвестиційного процесу [11, с. 283–286; 12, с. 37–40], – запропонована професоркою права методика типізації інвестиційних правових режимів у загальних рисах є такою, що відповідає як актуальній міжнародній науковій доктрині, так і термінології спеціального національного законодавства про іноземні інвестиції та інвестиції загалом щодо правових режимів іноземних інвестицій і здійснення інвестування з-за кордону [28]. Адже, відповідно до тез досліджень В. В. Поєдинок, порівняно з правовим режимом іноземних інвестицій *правовий режим іноземного інвестування* обслуговує значно ширше коло регуляторних завдань, що стоять перед приймаючою державою, серед яких: установлення умов, меж і порядку допуску іноземних інвестицій, залучення таких до пріоритетних секторів економіки, здійснення контролю та запобігання порушенням із боку суб'єктів інвестиційної діяльності національних і суспільних інтересів тощо [11, с. 283; 12, с. 37–40]. Оскільки

інших типізацій правових режимів щодо іноземних інвестицій та іноземного інвестування в національних дослідженнях автору знайти все ще не вдалося, запропоновану типізацію, на основі дороблення підходів В. В. Поєдинок, пропонується розглядати одним із ключових аспектів наукової новизни цього дослідження з боку розвитку теоретичної бази.

Поряд із цим, оскільки правові режими іноземних інвестицій, з одного боку, слугують принципами та правилами ставлення до іноземних інвестицій, а з іншого – загально та однотипно застосовуються в міждержавній договірній практиці регулювання міжнародних інвестицій, – такі слугують *стандартами ставлення до іноземних інвестицій*. У цьому ключі слід зазначити розкриття поняття «міжнародного стандарту» за юридичною енциклопедією, згідно з якою такими стандартами виступають «міжнародно-правові норми і принципи, що закріплюють стандартизовані правила поведінки суб'єктів міжнародно-державного співробітництва». Стандарти встановлюють певні мінімальні вимоги, що повинні дотримуватись державами [18]. Д. Карро (D. Karro) і П. Жюйар (P. Zhiuǎr) пишуть схоже: стандарти є основними принципами міжнародного права (*прим. автора*: що в ключі міжнародного інвестиційного права слід читати як – основні принципи міжнародного інвестиційного права), що як такі мають особливу ознаку, яка відрізняє їх від інших основних принципів міжнародного права. «Ця особлива ознака полягає в тому, що стандарт є еталоном міри в тому сенсі, що як такий слугує для оцінки ступеня відповідності внутрішнього права до міжнародного права» [29, с. 378]. Загальний перелік стандартів ставлення до іноземних інвестицій формує не більш ніж «звичаєві критерії відповідності поведінки держав до їх міжнародних зобов'язань» [14, с. 67]. Стандарти ставлення до іноземних інвестицій закріплюються міжнародними угодами і часто, хоча й не завжди, еквівалентні змісту норм і стандартів міжнародного права.

Крім досліджуваного стандарту справедливого та рівноправного режиму, до загального переліку стандартів ставлення до іноземних інвестицій (*англ.: treatment standard, standard of treatment, treaty standards*) – як правові режими іноземних інвестицій часто називаються не лише в міжнародній літературі, але й у національній [6, с. 33], – що такі класифіковані професором Дж. В. Салакузом на загальні (*general*) та спеціальні (*specific*), слід додати стандарти ставлення відповідно до норм міжнародного права: стандарт заборони необґрунтованих або дискримінаційних заходів, стандарт заборони незаконної експропріації, стандарт повного захисту та безпеки, національний режим, режим найбільшого сприяння – як приклад загальних стандартів ставлення, та спеціальні стандарти ставлення до іноземних інвестицій, серед яких такі, що стосуються переказу коштів, прав інвестора під час війни, революції або

громадянських заворушень, що такі не є правовими режимами іноземних інвестицій [6, с. 228–284; 9, с. 77–106; 13, с. 328–340; 14, с. 68; 15, с. 119–195].

Крім того, перелічені стандарти ставлення до іноземних інвестицій у наукових і науково-практичних класифікаціях прийнято поділяти на абсолютні та відносні (порівняльні) [31, с. 481–482]. До першого типу належать стандарти ставлення до іноземних інвестицій, що не залежать від конкретних факторів, подій або поведінки уряду щодо інших інвесторів або осіб, тоді як до відносних – національний режим і режим найбільшого сприяння, що залежать від ставлення держав до інших інвестицій або інвесторів [6, с. 228–330]. Ключовим для теми дослідження є те, що стандарти ставлення до іноземних інвестицій у міжнародних договорах про інвестиції часто комбінуються, причому зі значними варіаціями [32, с. 28].

Продовжуючи тематику узагальнення, слід навести, що оскільки структура міжнародного інвестиційного права є доволі одноманітною стосовно ключових ввідних і понять, що використовуються в міжнародних угодах про іноземні інвестиції, що також стосується й основних стандартів ставлення до іноземних інвестицій, такі міжнародні договори, як пише Ш. В. Шилл, створюють у світі єдиний, нині значною мірою уніфікований міжнародний інвестиційний правовий режим [9, с. 77]. Останній термін використовує також і професор Дж. В. Салакуз [5, с. 1]. Поряд із цим конструкти правових режимів іноземних інвестицій, зважаючи на особливості реалізації їх складових, що можуть стосуватися іноземних інвестицій, інвесторів, доходів інвесторів, пов'язаної з інвестиціями діяльності, а також виключень та умов взаємності поширення, – виявляються достатньо унікальними для держав. Крім того, правові режими інвестиційної діяльності іноземних інвесторів держав також дуже різняться. Адже у сфері міжнародних інвестицій не існує універсальних норм міжнародного права, що забороняють дискримінаційну політику держав. Таке ТРИМС, що стосується пов'язаних із торгівлею інвестиційних заходів, докорінно не змінює, оскільки забороняє порушення принципів Світової організації торгівлі у досить вузькому контексті, зокрема в ключі вимог використання вітчизняної сировини у виробничій діяльності іноземного інвестора, торговельного балансу, обмеження обміну валют та експортних обмежень [10, с. 132–133].

Таким чином, цінність поняття «конструкт (структура) правових режимів іноземних інвестицій», що складає інший важливий аспект наукової новизни цього дослідження, можна відшукати в науково-педагогічній та науково-практичній площинах – з огляду на те, що запропонований термін, який має очевидне філософсько-правове походження, дозволяє розглядати складні структури спроектованого державами загального правового режиму інвестиційної діяльності іноземних інвесторів крізь призму аналізу юридично-право-

вих змістів взаємних зобов'язань держав щодо іноземних інвестицій та їхніх обмежень, засоби національних правових систем і норм міжнародного права. Це дає можливість не лише скрупульозно проаналізувати всі юридично-правові чинники реалізації інвестиційних відносин держави, але й, розуміючи вади наявних прикладів таких міжнародних відносин, проєктувати їх нові, більш перспективні та результативні реалізації. Останні включатимуть правову оптимізацію, наприклад, у ключі узгодження актуальних економічних і соціальних інтересів учасників відповідних міжнародних угод. Користь аналізу структур правових режимів іноземних інвестицій також відкривається в ключі міжнародної інвестиційно-підприємницької діяльності, планування її найбільш ефективних чи менш ризикованих етапів.

Висновки. Слід розрізняти *правові режими іноземних інвестицій* та *правові режими іноземного інвестування*. Перші за регуляторною функцією обслуговують завдання захисту іноземних інвестицій, тоді як другі – куди більш широке коло завдань, що стоять перед приймаючою державою, серед яких: установлення умов, меж і порядку допуску іноземних інвестицій, залучення таких до пріоритетних секторів економіки, здійснення контролю та запобігання порушенням із боку суб'єктів інвестиційної діяльності національних і суспільних інтересів тощо. Зазначена типізація відповідає національному законодавству України та достатньо широко використовується в національній доктрині. Оскільки правові режими іноземних інвестицій, що, з одного боку, слугують принципами та правилами ставлення до іноземних інвестицій, а з іншого – загально та однотипно застосовуються в міждержавній договірній практиці регулювання міжнародних інвестицій, слугують стандартами ставлення до іноземних інвестицій. Загальний перелік стандартів ставлення до іноземних інвестицій формує звичаєві критерії відповідності поведінки держав до їхніх міжнародних зобов'язань, прийнятих шляхом укладення міжнародних інвестиційних договорів.

Запропонована концепція конструктів правових режимів іноземних інвестицій дозволяє ефективно оцінити загальний стан правового забезпечення транскордонної інвестиційної діяльності певної держави в розрізі існуючого різноманіття укладених нею міжнародних інвестиційних угод та інших пов'язаних зі здійсненням транскордонної діяльності міжнародних зобов'язань із метою оптимізації та покращення в ключі досягнення актуальних викликів, що, зважаючи на специфіку еволюції змісту міжнародних інвестиційних зобов'язань, слід робити з огляду на тлумачення рішень міжнародних судово-арбітражних установ, правотворчість і рекомендації (дослідження) міжнародних організацій, що мають відповідний статутний вплив, найбільш

авторитетних і прогресивних дослідників, а також актуальних міжнародно-політичних аспектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вакарлюк Л. В. Система правових режимів у трудовому праві України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 503 с.
2. Гавриш Н. С. Правовий режим ґрунтів в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.06 / НУ «Одеська юридична академія». Одеса, 2018. 437 с.
3. Гайдамака І. О. Правовий режим: поняття та види. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2008. Вип. 15. С. 120–127.
4. Соколова І. А. Правовий режим: поняття, особливості, різновиди : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Харків, 2011. 180 с.
5. Томаш Л. В. Правовий режим: поняття та ознаки. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство*. 2005. Вип. 282. С. 20–26.
6. Salacuse J. W. *The Law of Investment Treaties. Oxford Scholarly Authorities on International Law, Oxford international law library*. Second edition. Oxford University Press, 2015. 479 p.
7. Настюк В. Я., Беленцева В. В. Адміністративно-правові режими в Україні : монографія. Харків : Право, 2009. 128 с.
8. Sornarajah M. *The International Law on Foreign Investment*. Third Edition. Cambridge University Press, 2010. 556 p.
9. Schill S. Internationales Investitionsschutzrecht und Vergleichendes Öffentliches Recht: Grundlagen und Methode eines öffentlichrechtlichen Leitbildes für die Investitionsschiedsgerichtsbarkeit. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*. 2011. 247 p. / пер. з нім. «Дайджест публичного права». 2012. Вип. 1. С. 71–123.
9. Скринька Д. В. Міжнародне право та економіка. Інституційний підхід / КНУ ім. Тараса Шевченка, ІМВ. Київ : Видав. дім «Промінь», 2008. 192 с.
10. Поєдинок В. В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. 480 с.
11. Поєдинок В. В. Система правових режимів іноземного інвестування. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. Вип. 88. С. 36–41.
12. Schreuer C. Investment, international protection. In Rüdiger Wolfrum (Ed.), *The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Second edition. Oxford University Press, 2012. Vol. VI. Pp. 328–345.
13. Шемшученко С. О. Захист іноземних інвестицій: міжнародно-правові стандарти : монографія / НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, Ін-т законодавства ВР України. Київ : Юрид. думка, 2014. 212 с.
14. Dolzer R., Schreuer C. *Principles of International Investment Law*. Oxford University Press / Second edition. 2008. 433 p.

15. Буроменський М. В. Вплив міжнародного права на політичні режими держав : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.11 / Нац. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 1998. 33 с.
16. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін. Загальна теорія держави та права : підруч. для студентів юрид. вищ. навч. закладів / за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.
17. Шемшученко Ю. С. Юридична енциклопедія : у 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2003. Т. 5 : П–С. 736 с.
18. Французько-український словник юридичних термінів / заг. наук. ред. : С. В. Ківалов, Н. В. Петлюченко. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2016. 372 с.
19. Скорина Л. П., Скорина О. А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. Київ : Обереги, 2004. 448 с.
21. Regime. Definition and Citations. *The Law Dictionary*. URL: <https://thelawdictionary.org/regime/> (дата звернення: 30.11.2024).
22. Krasner S. D. (Ed.). *International Regimes*. Cornell University Press, 1983. 372 p.
23. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 396 с.
24. Кравчук М. Ю. Становлення та розвиток міжнародно-правового захисту іноземних інвестицій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 5. С. 160–162.
25. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Конспект лекцій з основ теорії міжнародного права для студентів III курсу відділення міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ : КНУ ім. Шевченка, 2001. 145 с.
26. Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ) 1975 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU75010?an=5> (дата звернення: 30.11.2024).
27. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU61K03U> (дата звернення: 30.11.2024).
28. Про режим іноземного інвестування : Закон України, редакція від 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 30.11.2024).
29. Carreau, D., & Juillard, P. *Droit international économique*. 4th ed. Paris : Dalloz, 2010. 770 p.
30. Voitovych S. A. *International investment law in the arbitration process*. Київ : Юрид. світ, 2019. 272 p.
31. Muchlinski P., Ortino F., Schreuer C. (Eds.). *The Oxford Handbook of International Investment Law*. Oxford ; New York : Oxford University Press, 2008. Pp.lxv, 1282 p.
32. *Bilateral Investment Treaties 1995–2006: Trends in Investment Rulemaking*. (UNCTAD/ITE/IIA/2006/5), UNCTAD, United Nations, 2007. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/iteiia20065_en.pdf (дата звернення: 30.11.2024).

REFERENCES

1. Vakarliuk, L. V. (2018). *Systema pravovykh rezhymiv u trudovomu pravi Ukrainy* [The system of legal regimes in the labor law of Ukraine]. (Doctoral dissertation). Volodymyr

- Dahl East Ukrainian National University, Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
2. Havrysh, N. S. (2018). *Pravovyi rezhym gruntiv v Ukraini* [Legal regime of soils in Ukraine]. (Doctoral dissertation). National University «Odesa Law Academy» [in Ukrainian].
  3. Haidamaka, I. O. (2008). Pravovyi rezhym: poniattia ta vydy [Legal regime: concept and types]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia – State construction and local government*, 15, 120–127 [in Ukrainian].
  4. Sokolova, I. A. (2011). *Pravovyi rezhym: poniattia, osoblyvosti, riznovydy* [Legal regime: concept, features, varieties]. (PhD thesis). National University «Yaroslav Mudryi Law Academy of Ukraine» [in Ukrainian].
  5. Tomash, L. V. (2005). Pravovyi rezhym: poniattia ta oznaky [Legal regime: concepts and features]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Pravoznavstvo – Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Jurisprudence*, 282, 20–26 [in Ukrainian].
  6. Salacuse, J. W. (2015). *The Law of Investment Treaties. Oxford Scholarly Authorities on International Law, Oxford international law library*. Second edition. Oxford University Press.
  7. Nastiuk, V. Ya., & Bielientseva, V. V. (2009). *Administratyvno-pravovi rezhymy v Ukraini* [Administrative and legal regimes in Ukraine]. Pravo [in Ukrainian].
  8. Sornarajah, M. (2010). *The International Law on Foreign Investment*. Third Edition. Cambridge University Press.
  9. Schill, S. W. (2012). Internationales Investitionsschutzrecht und Vergleichendes Öffentliches Recht: Grundlagen und Methode eines öffentlichrechtlichen Leitbildes für die Investitionsschiedsgerichtsbarkeit. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht / «Digest of Public Law»* (Translator from German), 1, 71–123.
  10. Skrynka, D. V. (2008). *Mizhnarodne pravo ta ekonomika. Instytutsiinyi pidkhid* [International Law and Economics. Institutional Approach]. Vydavnychiy dim «Promeni» [in Ukrainian].
  11. Poiedynok, V. V. (2013). *Pravove rehuliuвання investytsiinoi diialnosti: teoretychni problemy* [Legal regulation of investment activities: Theoretical problems]. Vydavnytstvo «Aspekt-Polihraf» [in Ukrainian].
  12. Poiedynok, V. V. (2011). Systema pravovykh rezhymiv inozemnoho investuvannia [System of legal regimes for foreign investment]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv*, 88, 36–41 [in Ukrainian].
  13. Schreuer, C. (2012). Investment, international protection. In Rüdiger Wolfrum (Ed.), *The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Second edition. Oxford University Press, Vol. VI. (pp. 328–345).
  14. Shemshuchenko, S. O. (2014). *Zakhyst inozemnykh investytsii: mizhnarodno-pravovi standarty* [Protection of foreign investments: International legal standards]. Yuryd. Dumka [in Ukrainian].
  15. Dolzer, R., & Schreuer, C. (2008). *Principles of International Investment Law*. (Second ed.). Oxford University Press.
  16. Buromenskyi, M. V. (1998). *Vplyv mizhnarodnoho prava na politychni rezhymy derzhav* [The influence of international law on the political regimes of states]. (Abstract

- of the dissertation of Dr. of Law). Natsionalna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho [in Ukrainian].
17. Tsvik, M. V., & Petryshyn, O. V. (Eds.) (2009). *Zahalna teoriia derzhavy ta prava* [General theory of state and law]. Pravo [in Ukrainian].
  18. Shemshuchenko, Yu. S. (2003). *Yurydychna entsyklopediia* [Legal Encyclopedia]. (Vols. 1–6; Vol. 5). Ukrainian Encyclopedia [in Ukrainian].
  19. Kivalov, S. V., & Petliuchenko, N. V. (Eds.). (2016). *Frantsuzko-ukrainskyi slovnyk yurydychnykh terminiv* [French-Ukrainian Dictionary of Legal Terms]. Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia» [in Ukrainian].
  20. Skoryna, L. P., & Skoryna, O. A. (2004). *Latynsko-ukrainskyi, ukrainsko-latynskyi slovnyk* [Latin-Ukrainian, Ukrainian-Latin dictionary]. Oberehy [in Ukrainian].
  21. Regime. Definition and Citations. (n.d.). *The Law Dictionary*. <https://thelawdictionary.org/regime/>
  22. Krasner, S. D. (1983). *International Regimes*. Cornell University Press.
  23. Matiushenko, I. Yu. (2013). *Investuvannia (v konteksti mizhnarodnoi intehtratsii Ukrainy)* [Investment (in the context of Ukraine's international integration)]. KhNU imeni V. N. Karazina [in Ukrainian].
  24. Kravchuk, M. Yu. (2016). Stanovlennia ta rozvytok mizhnarodno-pravovoho zakhystu inozemnykh investytstii [Formation and development of international legal protection of foreign investments]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal*, 5, 160–162 [in Ukrainian].
  25. Butkevych, V. H., Mytsyk, V. V., & Zadorozhnii, O. V. (2001). *Konspekt lekttsii z osnov teorii mizhnarodnoho prava* [Lecture notes on the basics of the theory of international law]. Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
  26. Zakliuchnyi akt Narady z bezpeky ta spivrobotnytstva v Yevropi (NBSIe) 1975 roku. (1975). [Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe (CSCE) of 1975]. <https://ips.ligazakon.net/document/MU75010?an=5> [in Ukrainian].
  27. Videnska konventsiiia pro dyplomatychni znosyny vid 18.04.1961 roku. (1961). [Vienna Convention on Diplomatic Relations of April 18, 1961]. <https://ips.ligazakon.net/document/MU61K03U> [in Ukrainian].
  28. Pro rezhym inozemnoho investuvannia: Zakon Ukrainy, redaktsiia vid 03.09.2024 roku. (2024). [For the foreign investment regime. Law of Ukraine, revised as of September 3, 2024]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
  29. Carreau, D., & Juillard, P. (4th ed.). (2010). *Droit international économique*. Dalloz.
  30. Voitovych, S. A. (2019). *International investment law in the arbitration process*. Yurydychnyi svit [in Ukrainian].
  31. Muchlinski, P., Ortino, F., & Schreuer, C. (Eds.). (2008). *The Oxford Handbook of International Investment Law*. Oxford University Press.
  32. *Bilateral Investment Treaties 1995–2006: Trends in Investment Rulemaking*. (UNCTAD/ITE/IIA/2006/5). (2007). UNCTAD, United Nations. https://unctad.org/system/files/official-document/iteiia20065_en.pdf

Стаття надійшла до редакції: 02.12.2024

Стаття пройшла рецензування: 15.12.2024

Стаття рекомендована до опублікування: 19.12.2024

K. V. CHEREPOVSKIY

Ph.D. student of the Department of International Law, Educational and Scientific Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine, Kyiv

THE CONCEPT OF LEGAL REGIMES, INVESTMENT TREATMENTS AND STANDARDS IN THE INTERNATIONAL INVESTMENT LAW

Problem setting. As known, the function of one of the key levers in the international legal mechanism of investment law is assigned to the system of bilateral investment treaties (BITs), what is still so even despite tendency of growing influence of multilateral treaties. This normative-legal concept makes those components of BITs that embody the legal regime of foreign investments – one of the most important legal factors in the regulation of international investment relations, which, thus, becomes a key element of bilateral and other international treaties on foreign investments. Due to a certain heterogeneity of the national doctrine in the field of legal regimes regarding the implementation of foreign investments, the obvious lack of a defined connection with standards in the field of international investment law, it is necessary to define the main theoretical and doctrinal concepts related to legal regimes and international contractual standards, connections between them, as even basic terms in the respective scientific space still require some research attention.

Recent research and publication analysis. A significant role in the study of the topic was played by the study of the content of the national legislation of Ukraine on foreign investments, publications of foreign and domestic scientists, in particular the works of authors, including: L. V. Vakarliuk, N. S. Havrysh, Haidamaka I. O., I. A. Sokolova, L. V. Tomash, J. W. Salacuse, V. Ya. Nastiuk, V. V. Bielientseva, M. Sornarajah, S. W. Schill, D. V. Skrynka, V. V. Poiedynok, S. O. Shemshuchenko, R. Dolzer, C. Schreuer.

The purpose of the article. The purpose is to highlight the intermediate results of the author's scientific study regarding one of the key standards of attitude towards foreign investments, the general role of such standards as means of protection of foreign investments in international law. An additional subject of the study was the establishment of connections between the main provisions of the theory of international investment law from the points of view of the doctrine of national law, international law and the research of Western scientists.

Paper main body. The article considered fundamental the concepts of law in connections to international investment law: regime, investment treatment, standard. The essential attention is given to the concepts of national science, their connections to existing national

legislation and theory which could be characterized by existed gaps. Overcoming of these gaps provides author possibility to establish appropriate connections in between of national school of law and West doctrine. That is consolidated by giving the following definition: a legal regime/treatment is a system of legal norms or a legal instrument that establishes general directions for the regulation of social relations regarding certain objects, as well as the basic principles and procedure for realizing the rights and interests of subjects of relevant relations, which, due to conditions of varying degrees of favorability, are able to create a certain level of dynamics of such relations, which, in a general way, aims to achieve a socially significant result determined by the state. It is also provided classification of investment legal regimes/treatments which is done based on soviet school approach. According to the author of this scientific report, such a classification is universal for legal science and the science of international law, it can be used for applied approaches of the Western science. As results definitions of legal regime (treatment) of foreign investments, legal status of the subject of investment activity, legal regime (treatment) of foreign investment and constructs (structures) of legal regimes/treatments of foreign investments are proposed based on existed scientific works. The possibilities of the diplomatic remedies for international investments defending are described, their limitations are mentioned. Some attention is also given to concepts of general international standards, to their connections with treatment standard/ standard of treatment/ treaty standards as well as to the classification of the treatment standards are proposed by J. W. Salacuse. The general classification of standards of treatment is also described. Much attention is dedicated to the concept of constructs (structures) of legal regimes/treatments of foreign investments: its practical benefits and necessity aspect for the theories approaches is existed.

Short abstract for an article

The article analyzes and identifies the key concepts of modern international investment law, which are still based on the dualism of views and terminology, which is explained in sufficient detail various theoretical foundations of the national legal science and international legal doctrine, where the approach of national legal school could be considered as more consistent from the side of the legal theory. In addition to building bridges at the relevant issue, the scientific material deeply describes a new concept of philosophical and legal nature, which was just mentioned in previous author's articles. This concept allows to qualitatively combine the concepts of national law in relation to foreign investments, to eliminate existing gaps in the theory of law and international law, order to more qualitatively and effectively analyze practical planning in the field international economic relations and international business activities.

Key words: investment treatments, treatment standard, standard of treatment, treaty standards, regime, legal regime, international regime, international investment treaties, bilateral investment treaties.

Article details:

Received: 02 December 2024

Revised: 15 December 2024

Accepted: 19 December 2024

Рекомендоване цитування: Череповський К. В. Поняття правових режимів і стандартів у міжнародному інвестиційному праві. *Економічна теорія та право*. 2024. №4 (59). С. 79–97. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-59-4-79>.

Suggested citation: Cherepovskyi, K. V. (2024). Poniattia pravovykh rezhymiv i standartiv u mizhnarodnomu investytsiinomu pravi [The concept of legal regimes, investment treatments and standards in the international investment law]. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 4(59), 79–97. <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-59-4-79> [in Ukrainian].